

TEGN OG GÆT
-LIGE VÆRD OG FÆLLESKAB

DA OMKREJST

Indhold

Tegn og gæt øvelse der lægger op til en diskussion om stereotyper.

Formål

At eleverne opnår en forståelse for, at vi alle er forskellige, og at alle er ligeværdige, samt at eleverne reflekterer over farerne ved stereotyper og fordomme – og ikke mindst hvordan de opstår.

Fag

Billedkunst, dansk og kristendomskundskab

I relation til trinmål for faget billedkunst efter 4. klassetrin arbejdes der med at udtrykke sig i billeder. I relation til slutmål for faget efter 5. klassetrin arbejdes der med at kommunikere idéer og betydninger i visuelle udtryk.

I relation til trinmål for faget dansk efter 4. klassetrin arbejdes der med at lytte aktivt til andre og med en begyndende analytisk forståelse. I relation til trinmål efter 6. klassetrin arbejdes der med at finde og forholde sig til udtryk for værdier i andres udsagn og i tekster.

I relation til trinmål for faget kristendomskundskab efter 6. klassetrin arbejdes der med at udtrykke en begyndende bevidsthed om, at mennesker lever og opfatter verden forskelligt afhængigt af deres kultur og religion. I relation til trinmål efter 6. klassetrin arbejdes der endvidere med at udtrykke sig om, hvad det vil sige at være menneske.

Tidsforbrug

1 lektion

Materialer

Bilag 1: Forslag til ord

Tavle/flip-over papir

Tape

Blyanter og/eller farver

Beskrivelse

0. Forbered aktiviteten

Find på de ord, du vil bruge, og skriv dem på små papirsedler. Reglerne og idéerne til hvad holdene skal tegne, skal tilpasses den enkelte klasse og deres kulturelle sammensætning. Derfor er ordene på bilag 1 blot forslag.

Del nu klassen op i mindre hold a 3 til 4 personer og giv hvert hold et nummer. Bed hvert hold om at tage et ark med ord (det ark du har tilpasset din klasse med udgangspunkt i bilag 1) og en blyant eller nogle farver og sætte sig et sted, hvor de er lidt væk fra de andre grupper.

Hvis det er en klasse med få elever, kan øvelsen laves i én gruppe. Bed en person tegne i første runde, og den, der gætter ordet, kan så være den næste til at trække et ord og tegne. Nogle elever trækker sig måske tilbage, fordi de synes, de er dårlige til at tegne. Understreg derfor, at det ikke skal være den store kunst, så alle har mod på at prøve.

1. Første runde

Bed en elev fra hvert hold om at komme op til dig og få et lille papir med et ord på. Hver gruppe får det samme ord. De skal nu gå tilbage til deres gruppe og forsøge at tegne ordet, så de andre i gruppen kan gætte det. De må kun tegne billeder, ikke bruge ord eller tal. Den, der tegner, må heller ikke sige noget, kun bekræfte når holdet gætter rigtigt. Holdet må kun gætte, ikke stille spørgsmål.

Tag tid, gerne med et stopur. Når der er gået f.eks. 2 min., skal holdet fortælle, om de har gættet ordet eller ej. Lav et pointskema på tavlen og skriv 1 point, hvis holdet har gættet rigtigt, og nul hvis de ikke har nået det. Bed tegneren om at skrive sit ord på papiret og gemme tegningen.

2. De næste runder

En ny person fra holdet kommer op og får et nyt ord. Husk at sørge for, at alle prøver at tegne mindst en gang. Gentag forløbet fra første runde.

3. Vis jeres tegninger

Når I har været igennem alle ordene, kan I hænge alle tegningerne op og se, hvordan de samme ord er blevet tegnet forskelligt. I er nu klar til at sammenligne og diskutere, hvorfor I har tegnet ordene, som I har.

Opsummering og refleksion

Denne aktivitet vil formentlig frembringe de mest umiddelbare og generaliserende stereotyper, vi har om andre mennesker, bl.a. udlændinge og minoriteter. Det kan være en kreativ og sjov øvelse, men det er meget vigtigt, at aktiviteten ikke stopper med tegningerne – eleverne SKAL også nå at reflektere over farerne ved stereotyper og fordomme – og ikke mindst hvor vi har dem fra.

Lad eleverne blive siddende i de små hold og tale om øvelsen, bed dem reflektere over følgende og saml op på det i plenum:

- Var øvelsen svær eller let – og hvorfor?
- Bed eleverne se på tegningerne på væggen og sammenlign de forskellige billeder og de forskellige måder folk fortolker de samme ord på.
- Tag fat på enkelte tegninger. Hvorfor har tegnerne valgt at illustrere ordet, som de gjorde?
- Spørg videre til, hvor vi har vores billeder og forestillinger fra. Om de er negative eller positive, og hvilken effekt de mon har på vores forhold til andre mennesker?

Afrunding af øvelsen: Alle har brug for at skabe stereotyper for at kunne overskue en mangesidig virkelighed, selvom de billeder, vi skaber, ikke nødvendigvis svarer til virkeligheden. Vi bærer alle sammen rundt på stereotyper, det er ikke bare uundgåeligt, men også nødvendigt. Undgå derfor at dømme deltagerne på de stereotyper, de måtte bære på. Opsummeringen og refleksionen skal fremme forståelsen af, at stereotyper er netop det: billeder og forestillinger, som altid er en forenkling og derfor ikke dækkende for virkeligheden. At være bevidst om stereotyper og farerne ved at tro på dem er den bedste måde at undgå fordomme, der kan føre til diskrimination.

Det er interessant at bemærke, at vi sjældent har stereotype billeder af mennesker, som vi har meget lidt kontakt med. Overvej fx dine egne stereotype billeder af en person fra Slovenien, Moldova, San Marino eller Bhutan? Hvis vi overhovedet har et, er det måske simpelthen bare, at "de er flinke folk". Det anbefales derfor, at du, blandt de ord der skal tegnes, inkluderer mindst et eksempel på en nationalitet, som er en minoritet i Danmark, og som klassen sandsynligvis vil have haft meget lidt eller ingen kontakt med.

Bed på den baggrund eleverne overveje forskelle på de stereotyper de har tegnet og årsagerne dertil?

Et andet spørgsmål, der bør indgå i opsamlingen, er: Hvor kommer stereotyper fra? Medienes rolle, det man lærer i skolen, familie og kammerater kan analyseres.

Endelig skal du som lærer være opmærksom på, at der ligger en vis indre modsætning i denne øvelse, idet man kun kan gætte en tegning på baggrund af fælles stereotyper. Dvs. du 'lokker' stereotyper frem i øvelsen. Dette skal ske, uden at det bliver fordømmende overfor eleverne, som er blevet bedt om at tegne og gætte på 'stereotypen'. Det er derfor din opgave som lærer at give eksempler, der kan udvide eller nuancere de stereotype forestillinger.

Supplerende litteratur

Mattias Andersson, Anette Faye Jacobsen & Christiane Mossin (2008): Det er enhvers ansvar. *Medborgerskab i skolen*; Alinea, Lindhardt og Ringhof

Denne bog giver en mere teoretisk introduktion til feltet og har til hensigt at skabe et øget fokus på og bevidsthed om det demokratiske læringspotentiale i skolens traditionelle fag og i den enkelte lærers daglige undervisningspraksis.

Birgitte Bækgaard (2008): Gak til myren. 4.-6. klassetrin. Undervisningshæfte til kristendomskundskab. Alinea, Lindhardt og Ringhof

Undervisningshæfte om medborgerskab i skolen, der omhandler lærerinput og opgaver, der handler om, hvad mennesker og fællesskab egentlig er.

Se endvidere EMUens tema om køn, etnicitet og ligestilling, hvis du vil arbejde videre med stereotyper. Se fx dokumentaren Menneskedyret om folks forventninger til børn afhængigt af deres køn:

http://www.emu.dk/gsk/paa_tvaers_af_fag/samfund/etnicitet/

Øvelsen fungerer fint alene eller i forlængelse af øvelsen [Første indtryk](#)

Bilag 1

Tegn og gæt

KOPIER OG KLIP UD

Forslag til ord:

RACISME

FORSKEL

SKOLE

DISKRIMINATION

FLYGTNING

KRIG

BLONDINE

EUROPA

EN DANSKER

EN BONDE

FATTIGDOM

EN MUSLIM

EN HOMOSEKSUEL PERSON

EN EUROPÆR

LIGESTILLING

EN PERSON MED AIDS

EN ROMA (EN OMREJSENDE

SIGØJNER)

EN JAPANER

EN RUSSER

EN AFRIKANER

MENNESKERETTIGHEDER

MEDIER

EN TURIST

EN UDLÆNDING

VENSKAB

EN BLIND PERSON

KÆRLIGHED

EN ARABER

EN MOLDOVIANER

HJÆLPSOMHED

EN AMERIKANER

UVENSKAB